

Newsletter analityczny nr 45 (27.01-15.02.2016)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

**Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu
27 stycznia – 15 lutego 2016:**

W ciągu minionych tygodni jednym z najważniejszych wydarzeń była zapowiedź Komisji Europejskiej, która planuje rozpoczęcie prac nad poprawą bezpieczeństwa dostaw gazu do wszystkich państw wspólnoty.

Komentarz:

Polska importuje z Rosji ponad 93% zużywanej ropy naftowej w ilości około 24,2 mln ton (dane GUS). Jeśli przyjmiemy poniedziałkową cenę ropy naftowej Brent, tj. 33,36 USD za baryłkę, to oznacza iż transfer do Rosji z tego tytułu wyniósł 5,3 mld USD, czyli przy obecnym PLN/USD wynoszącym 3,92 PLN daje sumę ponad 20 mld PLN. Są to oczywiście wartości szacunkowe, ponieważ rzeczywista cena ropy sprowadzanej z Rosji jest objęta tajemnicą handlową. Warto również wziąć pod uwagę to, iż obecnie rynek znajduje się w okresie niskich cen, ale w lipcu 2008 roku cena za baryłkę doszła do poziomu powyżej 140 USD za baryłkę. Zmienność rynku i obecna wielkość transferów do Rosji z kilku powodów może budzić jednak niepokój.

Po pierwsze, wpływy uzyskane z eksportu ropy naftowej są przeznaczane na modernizację sektora zbrojeniowego i armii Federacji Rosyjskiej, co zwiększa jej możliwości w prowadzeniu agresywnej polityki obecnie w stosunku Ukrainy, a wcześniej w stosunku do Gruzji. Skutkuje to koniecznością zwiększonej alokacji środków finansowych na obronę w państwach wschodniej flanki a do takich należy zaliczyć Polskę.

Po drugie, zgodnie ze statystykami Bank of Russia (za trzy pierwsze kwartały 2015 roku) główne wpływy z eksportu w ponad 50% pochodzą z eksportu ropy naftowej i produktów pochodnych, co powoduje, iż Rosja jest szczególnie wrażliwa na każde

ograniczenie popytu tym bardziej, iż rynek jest w okresie niskich cen, co wynika z nadpodaży ropy.

Po trzecie, podstawą bezpieczeństwa energetycznego jest dywersyfikacja oraz przygotowanie techniczne i infrastrukturalne do tego rodzaju działań. Sprowadzenie ropy naftowej z Arabii Saudyjskiej w czasie negocjacji nowego kontraktu z Rosją wcale nie świadczy o tym, iż jesteśmy przygotowani na scenariusz przestawienia się na import ropy z innego niż Federacja Rosyjska kierunku – wymagającego innego sposobu przerobu, zwłaszcza, że sposób zarządzania infrastrukturą i jej techniczny stan nie jest idealny.

Spadające ceny ropy naftowej na światowych rynkach są najlepszym momentem na zmianę kierunku zaopatrzenia polskich rafinerii w ropę ponieważ dzisiaj to odbiorca dyktuje ceny i warunki dostaw. Całkowite odejście od importu ropy naftowej z Rosji nie znajduje uzasadnienia nie w cenie, ponieważ ropa rosyjska jest obecnie tańsza, ale we względach bezpieczeństwa narodowego. Nie jest to zatem w interesie nie sektora, lecz państwa. Każdy milion dolarów transferowany do Rosji oznacza konieczność zwiększania budżetu obronnego Polski i w tym kontekście to się nie opłaca.

W tym kontekście również warto zastanowić się nad przyszłością transportu w Polsce i zakładanym poziomem importu ropy naftowej. Obecnie istnieje możliwość wykorzystania biopaliw jako substytutu dla importowanej ropy, rysują się też możliwości zastosowania nowych technologii pojazdów elektrycznych, które są coraz bardziej konkurencyjne, czy transportu opartego o wodór.

Optymalizacja wykorzystania źródeł krajowych oraz wprowadzenie zmian technologicznych dla zmniejszenia importu ropy naftowej a także rezygnacja z rosyjskiego dostawcy leży w interesie bezpieczeństwa narodowego Polski. Już jedną szansę przespaliśmy jaką było poszukiwanie gazu z łupków w okresie wysokich cen ropy i gazu z wykorzystaniem kapitału zagranicznego.

Europa i świat:

26.01 – Siergiej Ławrow, minister spraw zagranicznych Rosji, stwierdził że Nord Stream 2 należy traktować jako projekt czysto ekonomiczny, „który będzie bez wątpienia opłacalny dla Niemiec, Europy i Rosji”.

26.01 – Komisja Europejska planuje wprowadzenie możliwości oceny z góry kontraktów wszystkich porozumień w dziedzinie energii zawieranych przez kraje UE z państwami spoza Unii.

26.01 – Według raportu "Nature Geoscience" USA, Chiny, Indie i Brazylia są odpowiedzialne za 46% światowych emisji azotu.

27.01 – Z danych chińskiego Urzędu Celnego wynika, że w grudniu 2015 Rosja zwiększyła wolumen dostaw ropy do Chin do 4,81 mln ton, czyli o 29% w porównaniu do analogicznego okresu w 2014 roku.

28.01 – Dmitrij Pieskow, rzecznik prasowy rosyjskiego prezydenta, przyznał, że Rosja aktywnie zabiega o stworzenie mechanizmów koordynacji polityki naftowej OPEC.

2.02 – Litwa zachęca kraje ościenne do protestów przeciwko budowie elektrowni jądrowych w Kaliningradzie i na Białorusi w obawie o przestrzeganie przez inwestorów procedur bezpieczeństwa.

3.02 – W siedzibie Komisji Europejskiej odbyło się spotkanie dotyczące notyfikacji pomocy publicznej dla górnictwa węgla kamiennego.

4.02 – USA dostarczyły do Wenezueli ropę WTI po raz pierwszy po zniesieniu obowiązującego od ponad 40 lat embarga na eksport amerykańskiej ropy.

5.02 – Christine Lagarde, dyrektor zarządzający Międzynarodowego Funduszu Walutowego, zaapelowała o stworzenie narzędzi niezbędnych do ochrony gospodarki światowej przed skutkami taniejącej ropy naftowej.

10.02 – Od początku roku ceny uprawnień do emisji CO₂ spadły o prawie 40%.

10.02 – Sąd Najwyższy w USA wstrzymał wykonanie planu redukcji emisji CO₂ przez amerykańskie elektrownie do czasu, aż zostanie rozpatrzona skarga w tej sprawie.

10.02 – Marosz Szefczowicz wiceszef Komisji Europejskiej ds. unii energetycznej zapowiedział prace nad strategią wykorzystania gazu LNG, która ma obniżyć ceny surowca w krajach bałtyckich oraz w Europie Wschodniej i Środkowej.

10.02 – Według Eurostatu udział OZE w zużyciu energii brutto w UE wzrósł w 2014 roku do 16%.

11.02 – Parlament Europejski przyjął zalecenie, aby państwa członkowskie do wstrzymały wydawanie nowych pozwoleń na prace wiertnicze za gazem ziemnym z łupków.

11.02 – Komisja Europejska w ramach prac nad poprawą bezpieczeństwa dostaw gazu chce doprowadzić do współpracy w dziewięciu strefach grupujących poszczególne kraje zależności od stopnia uzależnienia od rosyjskiego gazu.

11.02 – Zdaniem Marosza Szeferwicza, wiceszefa Komisji Europejskiej ds. unii energetycznej, projekt Nord Stream 2 nie służy bezpieczeństwu energetycznemu UE.

11.02 – Według raportu CEE Bankwatch Network i Friends of the Earth Europe środki przeznaczone przez UE na przejście od gospodarki opartej na węglu w kierunku ekonomii niskoemisyjnej, mogą być zmarnowane przez kraje Europy Środkowo-Wschodniej.

12.02 – Tomislav Panenić, minister gospodarki Chorwacji rozważa zawieszenie wszystkich projektów energetycznych w tym budowy gazoportu do czasu opracowania kompleksowej polityki energetycznej kraju.

Polska:

26.01 – Dawid Jackiewicz, minister skarbu państwa, poinformował że nadzór nad spółkami energetycznymi trafi do Ministerstwa Energii w ciągu kilkunastu tygodni.

26.01 – Według Polskich Sieci Energetycznych w ubiegłym roku w źródłach wiatrowych wyprodukowano łącznie 10 TWh energii.

27.01 – Janusz Kowalski, prokurent PGNiG, stwierdził, że zadaniem spółki jest budowa połączenia gazowego z Norwegią.

27.01 – Zdaniem Michała Kurtyki, wiceministra energii, „polskiej energetyce potrzebne jest uruchomienie bodźców inwestycyjnych i dywersyfikacja technologiczna”.

28.01 – Jan Szyszko, minister środowiska, stwierdził że „światowe porozumienie klimatyczne jest swego rodzaju ciosem dla koncepcji unijnej”.

29.01 – Wicepremier Mateusz Morawiecki po spotkaniu z Sigmarem Gabrielem, wicekanclerzem Niemiec, ocenił, że w kontekście budowy Nord Steam 2 istnieją obawy o bezpieczeństwo gazowe Polski.

1.02 – Według Najwyższej Izby Kontroli działania Ministerstwa Gospodarki w zakresie wspierania czystych technologii węglowych były nieefektywne.

3.02 – Piotr Naimski, pełnomocnik rządu do spraw strategicznej infrastruktury energetycznej, zapewnił, że połączenie norweskiego szelfu z Polską dla transportu gazu jest jednym z najważniejszych celów Polski.

3.02 – Zarząd Kompanii Węglowej (KW) potwierdził, że Polska Grupa Górnicza powstanie w oparciu o 11 kopalń i cztery zakłady wchodzące obecnie w skład Kompanii.

3.02 – Połączenie elektroenergetyczne pomiędzy Polską a Litwą rozpoczęło pracę.

3.02 – Kompania Węglowa nie zamierza wycofywać się z porozumienia, które gwarantowało górnikom niezmiennosc warunków pracy i płacy przez rok po przeniesieniu kopalń do nowej spółki.

4.02 – Prezydent Andrzej Duda podpisał nowelizację ustawy chroniącej strategiczne spółki przez wrogim przejęciem.

5.02 – Rosja po raz kolejny oskarżyła Białoruś o niewywiązywanie się z umowy dotyczącej dostarczania paliwa w zamian za sprzedaż Białorusinom taniej i nieocłonej ropy.

5.02 – Wznowiono starania o budowę ropociągu Brody-Płock.

9.02 – Górnicze związki zawodowe zapowiedziały, że dalsze rozmowy z rządem uzależnione są od wypowiedzenia porozumienia zawartego pół roku temu z zarządem Kompanii Węglowej.

12.02 – Rząd zamierza zlikwidować stanowisko pełnomocnika ds. energetyki jądrowej.

15.02 – Polska Grupa Energetyczna (PGE) w ciągu najbliższych sześciu lat planuje przeznaczyć od 270 do 360 mln PLN na inwestycje innowacyjne.

Warszawa, 16 lutego 2016 r.

dr Krzysztof M. Książkowski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym SGH, ekspert ISECS oraz NCSS, laureat RENERGY AWARD 2015 w kategorii osobowość roku, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej”(2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręczników „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), „Współczesna wojna handlowo-gospodarcza” (2015) autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.